

**ХУДОЖНІЙ ПРОСТІР ТВОРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ОЛЬГИ МАКСИМЧУК:
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ І ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ**

innovatsii [Didactic principles of teaching foreign languages to students of philological specialties with the use of technological innovations]. *Doctor's thesis*. Poltava, 2020. 571 p. [in Ukrainian].

11. Sobchenko, T. M. (2021). Dydaktychna systema zmishanoho navchannia studentiv filolohichnykh spetsialnostei u zakladakh vyshchoi osvity [Didactic system of mixed education of students of philological specialties in institutions of higher education]. *Doctor's thesis*. Poltava, 568 p. [in Ukrainian].

12. Tarasenko, R. O. (2014). Teoretychne obruntuvannia modeli formuvannia informatsiinoi kompetentnosti maibutnikh perekladachiv dlia ahranoi haluzi [Theoretical substantiation of the model of formation of information competence of future translators for the agricultural industry]. *Bulletin of*

Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology. No 2(8), pp. 81–86. [in Ukrainian].

13. Tkachuk, H. V. (2019). Teoretychni i metodychni zasady praktychno-tekhnicnoi pidgotovky maibutnikh uchyteliv informatyky v umovakh zmishanoho navchannia [Theoretical and methodological principles of practical and technical training of future computer science teachers in the conditions of mixed education]. *Doctor's thesis*. Kyiv, 447 p. [in Ukrainian].

14. Tryshyna, S. V. & Khutorskoi, A. V. (2004). Ynformatsionnaia kompetentnost spetsyalysta v systeme dopolnytelnoho professyonalnoho obrazovannia [Information competence of a specialist in the system of additional professional education]. *Eidos*. Available at: <http://www.eidos.ru/journal/2004/0622-09.htm>. (Accessed 1 June 2022).

Стаття надійшла до редакції 07.06.2022

УДК 821.161.2-93.09(092):811.161.2'42

DOI:

Анна Огар, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**ХУДОЖНІЙ ПРОСТІР ТВОРІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ОЛЬГИ МАКСИМЧУК:
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ І ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ**

У статті йдеться про лінгвостилістичні та лінгводидактичні особливості повістей Ольги Максимчук для дітей. Для цих художніх текстів характерне лексичне різноманіття й багатство форм вираження думки, омініконом з прозорою мотивацією, вишуканий і водночас простий синтаксис, акцент на авторському поєднанні образних висловів та тропів, серед яких особливе місце посідають епітети і порівняння. Окремо відзначимо виховний потенціал творів.

Ключові слова: художній текст; лексема; фразеологізм; індивідуально-авторські трансформації; синтаксис; тропи; стилістичні фігури.

Лит. 7.

Anna Ogar, Ph.D.(Philology), Associate Professor of the
Fundamental Disciplines of Primary Education Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

**THE ARTISTIC SPACE OF OLHA MAKSYMCHUK'S WORKS FOR CHILDREN:
LINGUISTYLISTIC AND LINGUODIDACTIC ASPECTS**

The article deals with linguistic stylistic and linguistic didactic features of Olha Maksymchuk's stories for children. These artistic texts are characterized by lexical diversity and richness of expression forms, an omnicon with a transparent motivation, an elegant and at the same time simple syntax, an emphasis on the author's combination of figurative expressions and tropes, among which epithets and similes occupy a special place. Separately, we will note the educational potential of the works.

The writer remembers her reader and will observe moderation in everything. Her language is bright, colorful, and impressive with the wealth of forms and means used. The vocabulary is easy and clear; the text is close to a real speech situation: there are colloquial words, dialecticisms, phraseology, barbarisms, onomatopoeic words. Considering the children's audience, it is not abundantly filled with tropes and stylistic figures, but the artistry is created by the skill of their selection and combination. The author likes to string them together, easily and successfully combine them, subjecting them to certain transformations. Linguistic descriptions of people, nature, phenomena are characteristic of the writer. We will especially note the creation of "color" sketches.

Color names are the units that form the plot and create the text. Creating special shades of color with words

is a linguistic feature of the work. The use of rarely used verbs, the active use of adverbial units, the accumulation of exclamatory and interrogative sentences are also characteristic of the writer's language.

The defining features of the plot of the work are the combination of world trends with national traditions.

Keywords: *artistic text; lexeme; phraseology; individual author transformations; syntax; tropes; stylistic figures.*

Постановка проблеми. Сучасне мовознавство – багатогранне та інтеграційне. У ньому переплітаються різні аспекти вивчення мовних явищ і різні наукові галузі. Однак є сталі вихідні точки як об'єкти аналізу, щоправда, підходи до їхнього вивчення різняться. Однією з таких констант виступає художній текст як взірцеве втілення мовленнєвої практики. Саме ця взірцевість формує мовця. Особливої, прискіпливої уваги потребують тексти для дітей, бо становлення їхнього читача тільки відбувається. Такі тексти мають бути актуальними для дітей, написані живою, зрозумілою мовою, вони мають сприяти соціалізації дітей, мати пізнавальний та розвивальний характер. І, безумовно, реалізовувати художність, яка передбачає актуалізацію емоційної сфери, розгляд твору як мистецького явища з естетичним і духовним зарядом, що втілений в структурно-композиційній та мовностилістичній організації твору [7, 85].

У сучасну українську художню літературу для дітей через авторитетне “Видавництво Старого Лева” в 2021 році ввійшов фантастичний двотомник Ольги Максимчук “Світ у вулкані”. Оригінальний твір, що вписується в світові літературні тенденції. Це відзначила й мисткиня: “Коли я писала “Світ у вулкані”, то не думала ні про що. Але коли вже закінчила, то зрозуміла, що ця книжка перегукується з такими історіями, як “Ерагон”, “Гаррі Поттер”, “Володар пернів”. Та найбільше ця книга нагадує мені “Аватара”. Там теж є фантастичні світи і комбінація реальних героїв, які потрапляють у якісь незвичайні всесвіти. І вона також дуже кольора. “У ній безліч кольорів та світів” [4]. Ремінісценції та алюзії до світового доробку все ж не роблять діалогію заявленою, несвіжою, у ній немає повторів. Посаджена на український ґрунт, вона втілює кращі надбання світової літератури для дітей та захоплює до останнього рядка. Письменниця творить новий сюжет, запозичуючи певні мотиви з фонду різних етносів та обрамлюючи іншу культурну стихію в національні шати. Так, драконів, як здавен заведено в українців, скликає на Віче трембіта. Певні паралелі змушують читачів згадувати, порівнювати, аналізувати. Скажімо, такі два речення “Шибку геть заліпило снігом – лише маленький отвір завбільшки з копійку залишився посередині. Хлопчик ступив

крок уперед і притулив обличчя до того копійчаного вічка” [5, 133] пробудили спогад про “Снігову королеву” Ганса Андерсена: “Та взимку ці розваги припинялися. Діти нагрівали на печі мідні монетки і прикладали їх до замерзлих вікон. За мить посеред шибок з'являлося двоє чудових віконечок, таких круглих-круглих, і звідти визирали милі і лагідні очка” [1, 4]. Однак навіть підсилені іншими перегуками (Потім сіли біля вікна, притулилися носами до шибки і дивились, як падає сніг [5, 11]; Десь далеко, між снігом і зорями, у світлі місяця повільно летів птах. Повільно, як уві сні, він пролетів повз їхнє вікно, черкнув крилом по шибці і зник десь угорі [5, 12–13]; Адже й мови не може бути про те, щоб він залишився вдома без Софії! Він піде пішки, крізь зиму, крізь увесь світ, піде сам – але знайде її! [5, 133]) ці вкраплення фрагментарні та реалізують полісемантизм номена *білий*: втілення холодності та зла у творі Андерсена та чистоти й добра в Максимчук.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мовностилістичний вимір сучасних художніх творів для дітей привертає увагу наукової спільноти. Л. Кричун розглянула мовні засоби прочитання художнього дискурсу дитячих повістей Лесі Ворониної. Зокрема, найяскравішими дослідниця назвала такі лінгвістичні маркери, як ономастичні конструкції та лексичні й словотвірні новотвори [3, 432]. Т. Качак висвітлила засоби та способи мовностилістичної реалізації змісту в художніх текстах для дітей Оксани Луцєвської, відзначивши білінгвізм, мультикультуралізм, транскультурність, синтез різних світоглядних позицій, культурних, мистецьких та літературно-критичних практик як визначальні риси мовної характеристик творчої особистості авторки [2, 68]. Для мови творів Галини Вдовиченко характерні лексичне багатство й різноманітність форм вираження думки, стилістично марковані одиниці, оригінальний словотвір, онімікон з прозорою мотивацією, витончений синтаксис, тропи та стилістичні фігури, що зазнають авторських трансформацій [7, 88]. Твори ж для дітей Ольги Максимчук не були об'єктом дослідження ні в лінгвостилістичному, ні в лінгводидактичному аспекті.

Тож **мета статті** – проаналізувати двотомне художнє фентезі письменниці в розрізі лінгвостилістики та лінгводидактики.

Виклад основного матеріалу. Найперше відзначимо мовне змалювання. Її портрети – яскраві, свіжі, емоційні. Скажімо, Сонька: “Адже вона завжди сміялася більше і голосніше за інших. А ще дівчинка більше за інших говорила, сперечалася й розмахувала руками. Її темні неслухняні кучері невпинно стрибали вгору-вниз. Вона завжди все знала, мала багато друзів і завжди була в центрі уваги. А ще б та ви вже й самі, мабуть, здогадалися б Сонька була відмінниця і староста класу. Адже ж такі здогадалися? Певна річ, що була! Бо хто ж, як не вона? Її завжди було багато” [5, 8]. Але є й більш психологічні, виражені: Її брат, Марко Брум, був геть інакший. Він ріс тихим і задумливим хлопцем. Навіть усміхався якимось замислено бсамими очима. Більше слухав, ніж говорив. Часто міркував про щось своє, багато мріяв і читав. Книжки він любив іще дужче, ніж Сонька [5, 9].

Багато описів зосереджено довкола кольорів. Кольороназви є сюжетотвірними та текстотвірними елементами в повістях. Добро і зло, радість і сум у творі різняться саме кольором: перші яскраві, життєрадісні б червоні, зелені, блакитні, інші понурі, невиразні – сірі. Немов три клубочки розплітаються і переплітаються три історії: зеленосиня про Марка, Соню та драконів, червона про Агаву й коней, блакитна про Варвару й метеликів. Наступають, зловісно зазіхають на цей барвистий світ щастя, добра й сонця сірі істоти, що несуть зло та розруху.

Авторка майстерно деталізує відтінки й півтони кольору, виокремлюючи його з-посеред гами. Скажімо, колір гриви коня та чуба його вершника: Грива була вогняна. Не руда, не жовта, не гніда і не брунатна. Це був колір, від якого забивало дух. Такий, як сонце пізнього вечора, чи кленове листя ранньої осені, чи як стомлений випалений степ улітку... [5, 172]; Коли коні з вершниками мчали степом б здалеку здавалося, наче степ палає. Усі відтінки червоного переливалися під сонцем – від золотого до мідного. Земля стугоніла під копитами, маки тремтіли, кінські голови спліталися із людським волоссям, а повітря аж іскрилося від цього живого полум'я [5, 220].

Добро в цій історії кольорове. Воно невіддільне від радості, яку породжували барвисті істоти:

1. Бо ми – дракони – ми і є ото радість. Чи ти мене чуєш? Уся радість цього світу живе лише в драконах. Сильна і неприборкана... Вона народжується в наших крилах, має зелений колір і не може існувати без нас. А наші побратими – оці зеленоокі хлопці й дівчата – вони

перетворюють радість на сміх і несуть її далі [5, 42].

2. Великі сині метелики, що жили на веселках. <...> Езра був синій, як небо. Крила мав найтонші, а серце б найбільше. Ми щодня літали до синіх рік і сиділи на високих веселках [6, 68]. Синьоокі забирали біль – а віддавали радість. Знов і знов. Аж поки небо переставало плакати і з'являлося сонце. Тоді дерева зацвітали білими квітами й синьоокі прокидалися. Їхні очі ставали ще більше схожими на небо [6, 24].

Натомість зло в тексті отримує сіре забарвлення. Сірий втілює холод, байдужість, це моторошний, зловісний і тривожний колір. Усе, охоплене ним, – й істоти, і природа б наводять страх і розпач: Але, крім нас, є ще й Сірі. Це сили зла. У них теж є свій світ бпохмурий і мовчазний, а їхні очі мають інший колір. Вони породжують сум і байдужість [5, 49]. Сірі тягучі пасма якогось ніби диму, попелясті хмари, сірі гідкі шупаки, сіре місиво, сірий кисіль, сіра почвара, попелясте клоччя, димчастий смердючий хвіст, сіра безодня, сиве повісмо, сіра завіса, ядучий дим, брудний, помийного кольору кисіль, сіра пелена, сіра нестерпна хляпавка, сірий морок, сіря мряка, – так описано цю стихію, щось безформенне, гідке, що охоплює та знищує. Такі деталізовані образні вислови характерні не лише для негативних сторін у повістях. Різноманіття дескрипцій стосується також позитивних аспектів. Так, випромінювані конем іскри добра й радості вербалізовано як маленький червоний світлячок, маленький червоний рій, міради червоних вогнів, дивовижні багряні грона, фантастичний феєрверк, зграйка маленьких іскор, сніп червоних іскор, червоні вогнисті стовпи, червоні смолоскипи. Як відомо, ословленню піддається те, що є релевантним. Це вже засвідчує вагомість вербалізованого, а кількість та багатство використаних форм лише вигідно підкреслює.

Загалом мовна реалізація авторського задуму не обтяжена. Лексика легка й зрозуміла, однак текст “не ідеальний”, а наблизений до реальної мовленнєвої ситуації: трапляються просторічні слова (торохтіти, реготати, гикати, шкіритися, підколювати, пришкандибати); діалектизми (іден, кіко раз), вигуківі та лайливі фразеологізми (ковіньку йому, два копита мені в сідло, коняча таки довбешка), варваризми (баста!); звуконаслідувальні слова (трись, тук-тук). Все ж мова діалогічно далеко не простенька, до узусної лексики додано рідковживану: трембіта, бастіон, тимпан, вервечка, прерія, овид, обрис, попона, гіпологія, конкур, залюднений, ремигаючи, чугикаючи, почвалати, мугикнути, снувати, втелюститися

(“влетіти”), бовваніти, кресати, поцибати, пирхнути, гайдабурити, гицати, гмикнути, здибатися тощо. Зауважимо, що саме рідковживані дієслова займають чільне місце в лексиконі твору.

Мовною рисою повістей О. Максимчук є багатство та різноманітність прислівників, що беззаперечно сприяє активному послугованню ними в мовленнєвій практиці: безтурботно, весело, навздогін, м'яко, чутно, невинно, швидко, гордо, щасливо, слухняно, по-змовницькому, нестерпно, діловито, нетерпляче, повільно, плавно, моторошно, героїчно, захоплено, очікувально, спантелічено, спокійно, стривожено, лячно, ліниво, гнівно, безшумно, уперто, грізно, переможно, підбадьорливо, пильно, тихцем, навпочіпки, стрілою, так-сяк, раптом, ошелешено, мовчки, виважено, звідусіль, заварожено, хазяйновито, турботливо, щодня, тихцем, крадькома, поволеньки тощо. Це важливо, адже прислівники найменше запрезентовані в словнику учнів молодшого та середнього шкільного віку.

Окремий корпус – фразеологізми. Наголосимо, що текст не перенасичений фраземами, однак і непомітними у творі їх не можна назвати. Як засоби художньої виражальності, вони несуть емоційно-оцінний заряд експресивно характеризує зображене. Зазвичай вжиті фразеологізми відомі читачам або їхня семантика легко підказується контекстом: байдики бити, гав ловити, забити памороки, дивитися, як ягня на вовка, хоч землю їж, нашорошити вуха, пхати носа, тримати язика на припоні, слухати краєм вуха, зиркати спідлоба, стріляти очима, не лізти по слово в кишеньку, висіти на кінчику язика, усе під силу, мокрий як хлющ, зайтися сміхом, дерти носа, не зводити очей, мурашки пробігли по спині, з очей іскри летіли тощо. Часом письменниця завдяки таким одиницям створює певні стилістичні фігури, вдаючись до нагромадження їх в одному контексті, авторських трансформацій, пор.: Але птах знав, що повернатися з *порожніми руками* – чи то пак *крилами* – не можна. Занадто багато було цього разу *поставлено на кін* [5, 250]. Слухай і *мотай на свою руду гриєву*, – прошепотів той [5, 271].

Не можна оминати увагою й іменник твору. Героїню навіть називали по-різному: Точніше ім'я було одне, але чомусь кожен звертався до дівчинки по-своєму: хто кликав її Сонькою, хто Сонею, а часом ще й Зосею чи Софійкою [5, 8]. Письменниця вдається й до гри слів щодо цього імені: І яку ж тобі сьогодні, Сонечко? [6, 17]. Зрозуміло, що таке мовне різноманіття ілюструє і характер дівчинки, і ставлення до неї.

Найвживаніше – Сонька – не має відтінку зрубності всупереч формі. Інша пара героїв – Агава Мідний та Іскра. Мотивація цих номенів зрозуміла: колір чуба хлопчини й здатність творити іскри добра в коня. Однак інтенції автора щодо вибору для героя такого незвичного імені, суголосного з не найвзірцевішим персонажем античної міфології та з номеном не найкориснішої рослини, імпліцитні. Можливо, формальна схожість з його фантастичним прототипом – Варнавою. Інші герої носять давні українські імена Меланка, Марко, Гриць, Варвара, Федір, а натомість герої паралельних світів беззастережно Тріль, Ясса, Тара, Езра. Лексичне значення слова відображають зміни в номенуванні дракона: Він перестав бути *Срібним* – оте крило ніби забрало в дракона частину його безтурботності і блиску. Так, він і далі переливався сріблом, але тепер – зовсім по-іншому. У Кремантурі його луска більше не сліпила очей. Срібло наче заховалося усередину і лише злегка проступало крізь міцну тверду шкіру. Крило ж, мічене сірим дотиком, з роками поступово позбулося запаху гару і відкрилося зеленою лускою. Так він і став *Сріблистим* Драконом з одним зеленим крилом [5, 108].

Текст повістей пропонує кілька яскравих прикладів творення нових слів письменною: грушкопад, крилепомахування, турботливо-буркітливо, намтребапоговорити, нікому-ніколи-нізащо-ані-гу-гу, невідомо-куди-звідки-і-нащо, хлопчик-золотий-чубчик, невідомий-в-скрипучих-черевиках. Як бачимо, мисткиця не гребує різними формами лексико-синтаксичного способу словотворення. Взірці цих новотворів слугують поштовхом до словотворення, яке займає чільне місце в розбудові лексики дітей.

Намагання авторки писати доступно не позбавляє текст художньої цінності. Письменниця майстерно вплітає в текст тропи та стилістичні фігури різних типів. Це і:

- епітети: сильні, сміливі, вільні (коні), відважні, швидкі, спритні (люди), м'які, зручні, теплі, пружні (хмари), густе, зимове, чисте, прозоре (повітря), холодний, пронизливий, крижаний, зимовий (вітер), сумна, гнітюча (тиша), безтурботне, сонне (снігове мереживо), безтурботне, спокійне (життя), солодкий, маслянистий, полиновий (запах), бурячковий (рум'янець), руда, пухнаста (павутина вія) тощо.

Часом саме епітети є текстоутворювальним елементом: Щойно хлопець стулив повіки, як поруч із конем показалася *кольорова жвава* зграйка метеликів. *Пишні й червоні*, мов ружі, *тоненькі й білі*, як стокротки, *сині, золотисті, великі й дрібненькі*, вкриті *блискучим* глянцем і

припорошені *пухнастим* пилком, вони грайливо махали в повітрі крильцями, а тоді спокійнісінько спустились Іскрі на гриву, завітчали її *напівпрозорим* шовком і мирно залишилися там сидіти, розкривши свої крильця й ліниво підставляючи їх сонцю [5, 192]. Як бачимо, нанизано епітети вкупі з лексикою, позитивну емоційність якої виражають зменшено-пестливі суфікси, та порівняннями, що створює відповідний художній ефект: картину ідилії, гармонії людини й природи, щастя, спокою, барвистості. Хоча частіше порівняння вжито осібно;

- порівняння: кінь напружився наче стріла; голос зайнявся, мов полум'я; блакитними, як небо, очима; скрипучий, як і ті черевики, голос; очі, зелені, мов трава; стиснувся наче пружина; очі світилися, мов дві великі стиглі вишні; вершина, як велетенська тарілка; коні стояли, мов привиди; холодна, мов камінь; сніг, повільний і м'який, як отой птах; білий, як сніг, птах; повітря, як море; маленькі, наче іграшкові, дракони; квітки, розкішні, як королівське крісло; серце темне, як ніч, і важке, як камінь; насуплена й поважна, як старий сич; рій метеликів, синіх, як небо; синіми, як дощ, очима; в липкому, як болото, повітрі; покійно, мов дитина тощо.

Натрапляємо й на порівняльні тропи зумисне відокремлені від головного речення задля емоційного увиразнення. Це виокремлення радше формальне, а не смислове, бо його конотацію творять ще й розділові знаки, підсилювальна лексика, фонетичні засоби: Здавалося, що вона ось-ось викаже мені якусь таємницю б такі в неї круглі очі були! Отакенькі! Як грууушки! [5, 256]; Уночі Агава довго не міг заснути б він думав про білого ворона і намагався зрозуміти б чому він такий білий, такий незвичайно і незбагненно білий? Наче сніг [5, 257].

Порівняння, виражені за допомогою сполучників як, мов, ніби б найпоширеніші як у мові загалом, так і в обстежуваному тексті. Однак письменниця вдається й до інших форм вираження зіставлення: ...увесь він збішився і скидався на велику білу хмару [5, 251], круглою мискою світив місяць [5, 12]; склала губи трубочкою [6, 20]. Поодинокі контексти, у яких поєднано різні порівняльні форми: Тара сиділа в чомусь, схожому на велетенське яйце. Воно похитувалося на дереві, мов колиска, сплетена з тонкої пряжі, з трави кольору моря, скидаючись чи то на мушлю, чи то на пухнасту лялечку метелика [6, 20]. Тут нанизано чотири розгорнуті тропи, за цього порівняння є тут основним засобом вираження концепту, адже "щось" невідоме вербалізують саме зазначеними образними перенесеннями;

- нагромадження однотипних одиниць, насамперед, синонімів та антонімів. Такі поєднання мають різну форму, та їх поєднує одна мета б створення художнього ефекту завдяки експресивності, виразності тексту, мовна деталізація опису. Скажімо, градаційне розташування схожих за значенням одиниць: Стукіт *дзвенів, наростав, гучнішав*, аж поки розітнув повітря зовсім поруч [6, 36]; Або накопичення антонімів: Часом *веселі*, а часом *сумні*. Мали *друзів і ворогів, маленькі пригоди і великі таємниці* [5, 9]; Однак письменниця не обмежується насиченням тексту антонімами, вона їх творить завдяки контексту: *Страх* б на *добро*. *Гнів* б на *добро*. *Байдужість* б на *добро* [6, 22];

- образні перенесення різних типів: метафори (батоги громовиць, язика диму, сніп іскор, снопик світла), персоніфікації (сонце вмить розпливлося усмішкою; небо плакало зливами; осінь пішла спати);

- тавтології: В одному *звичайному* великому місті. У *звичайнісінькій* квартирі на сьомому поверсі *найзвичайнісінької* новозбудованої багатоповерхівки [5, 7]; Знову *задзвонили дзвони* на сусідній церкві [5, 16]; *велику, величезну таємницю* [5, 245]; *довгий*, просто таки *довжелезний* день [5, 15]. Відзначимо, що письменниця полюбить такі градаційні низки з однокорневих слів, та вагомість у цих стилістичних прийомах словотвірних засобів;

- перифрази: кольоровий водоспад (веселка);
- оксюмори: *звичайнісіньке* диво.

Синтаксичне оформлення діалогії б просте й зрозуміле, як і лексичне наповнення. Хоча письменниця вдається й до синтаксичних фігур. Скажімо, нагромадження однотипних речень – питальних чи окличних: Чи всі дива приходять до нас так просто? Чи можемо ми знати, коли вони з'являться в нашому житті? Чи можемо їх упізнати? Уночі? Удень? Під час звичайної розмови з другом чи буденного обіду з батьками б десть так між тарілкою борщу і картопляним пюре з відбивною? Посеред уроку математики? Посеред міста? Перед власними вікнами? Завтра? Чи вже сьогодні? Чи просто цієї миті? [5, 275–276]; Авжеж, це був не сон! Недаремно він стільки чекав! Немарно вірив, що це таки станеться! [5, 276]. Якщо останні речення надають тексту експресивності, емоційно його насичують, то перші (а такі нагромадження, до речі, характерні для письменниці) влітають у тканину художнього твору елементи публіцистичного стилю, вносять філософські нотки в розважальний контент, ніби створюють переходи з художнього

виміру в реальний. Вдається письменниця й до парцеляції задля посилення та увиразнення кожного відокремленого компонента: Щось тихо шуміло. Дзвеніло. Текло [5, 287]. Їй потрібна була розгадка. Пояснення. Відповідь [5, 125]. Що. Ти. Тут. Робиш? Як ти тут опинилася?! [5, 137]. Рідко, але все ж віднаходимо анафору, щоправда, її структуру розбудовано кількома поширеними ускладненими порівняннями, поєднаними за парцелятивним принципом: І тоді слова полилися з хлопців, як вода. Як синій дощ, який змивав із людей зло. Як вогонь, що спалював весь бруд цього світу. Як дитячий сміх із тоненьким “ик” наприкінці [6, 152].

Насамкінець відзначимо виховний потенціал творів. Давнє протистояння добра і зла отримало своєрідну, ненав’язливу презентацію в цій історії. У концептуальній площині велика опозиція Добро-Зло охоплює кілька менших: яскраве-безбарвне, гаряче-холодне, вогонь-байдужість, сміливість-боягузство. У незауваженому протистоянні третьокласників з великою злою силою читачі на стороні добра. Образи школярів стають прикладом для наслідування. Тож кілька слів “діти самі, без жодних нагадувань, викидали сміття, ходили в магазин і складали шкільні портфелі. У школі стало ще цікавіше, і близнята мчали на уроки, як на розвагу” [5, 24] у великій повісті творять взіреть. Щоправда, чомусь високий рівень знань і ерудиції оцінюють п’ятірками, хоча українські діти прагнуть “дванадцятки”.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Дилогія-фентезі Ольги Максимчук б це цікавий захопливий сюжет у нетривіальному ослівленні. Розповідь про звичайне життя пересічних третьокласників, які потрапляють у паралельний фантастичний світ. Письменниця пам’ятає про свого читача й дотримується міри у всьому. Її мова яскрава, колоритна, філігранна, вражає багатством використаних форм і засобів. Вона рясно не пересипана тропами й стилістичними фігурами (бо ж розрахована на дітей), однак художність творять майстерність їх відбору та поєднання. Авторка полюбляє їх нанизувати, легко й вдало поєднувати, піддаючи певним модифікаціям. Для письменниці характерними є мовні описи – людей, природи, явищ. Особливо відзначимо створення “кольорових” замальовок. Художній дискурс творів відзначається багатством форм і різноманітністю вираження думки, омініконом з прозорою мотивацією, вишуканим і водночас простим синтаксисом, акцентом на авторському поєднанні образних висловів та тропів, серед яких особливе місце посідають

епітети й порівняння. Окремо відзначимо виховний потенціал творів.

Перспективним уважаємо подальше дослідження творів письменниці в різних контекстах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андерсен, Г. Х. Снігова королева. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ТА. 2016. 32 с.
2. Качак, Т. Мовностилістичні особливості художніх і літературних текстів Оксани Лущевської. Лінгвостилістичні студії. 2016. Вип. 5. С. 68–82.
3. Кричун, Л. Лінгвостилістичні особливості дитячих повістей Лесі Ворониної. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Вип. 145. С. 430–433.
4. Максимчук, О. “Книжки вчать нас мріяти”. Видавництво Старого Лева. 17.09.2021. URL: <https://starylev.com.ua/news/olga-maksymchuk-knyzhky-vchat-nas-mriyaty> (дата звернення: 05.04.2022)
5. Максимчук, О. Світ у вулкані. Срібний і червоний. Львів: Видавництво Старого Лева. 2021. 304 с.
6. Максимчук, О. Світ у вулкані. Дощ-убивця. Львів: Видавництво Старого Лева. 2021. 328 с.
7. Огар, А. Художній простір творів для дітей Галини Вдовиченко: лінгвостилістичний і лінгводидактичний аспекти. *Молодь і ринок*. 2021. № 7–8. С. 84–89.

REFERENCES

1. Andersen, H. H. (2016). *Snihova koroleva* [The Snow Queen]. Kyiv: A-BA-BA-GA-LA-MA-TA. 32 p. [in Ukrainian].
2. Kachak, T. (2016). *Movnostylistychni osoblyvosti khudozhnikh i literaturnykh tekstiv Oksany Lushchevskoyi* [Linguistic features of artistic and literary texts of Oksana Lushchevska.]. *Linguistic studies*. Vol. 5. pp. 68–82. [in Ukrainian].
3. Krychun, L. (2016). *Linhvostylistychni osoblyvosti dytyachykh povistey Lesi Voronynoyi* [Linguistic features of Lesya Voronina’s children’s stories]. *Scientific notes. Series: Philological sciences*. Issue 145. pp. 430–433. [in Ukrainian].
4. Maksymchuk, O. (2021). “Knyzhky vchat nas mriyaty” [“Books teach us to dream”]. *Stary Lev Publishing House*. Available at <https://starylev.com.ua/news/olga-maksymchuk-knyzhky-vchat-nas-mriyaty> (Accessed 4 April 2021). [in Ukrainian].
5. Maksymchuk, O. (2021). *Svit u vulkani. Sribnyy i chervonyy* [The world in the volcano. Silver and red]. Lviv: Stary Lev Publishing House. 304 p. [in Ukrainian].
6. Maksymchuk, O. (2021). *Svit u vulkani. Doshch-ubivtsya* [The world in the volcano. Killer rain]. Lviv: Stary Lev Publishing House. 328 p. [in Ukrainian].
7. Ohar, A. (2021). *Khudozhniy prostir tvoriv dlya ditey Halyny Vdovychenko: lnhvostylistychnyy i lnhvodydaktychnyy aspekty* [The artistic space of Halyna Vdovychenko’s works for children: linguistic stylistic and linguistic didactic aspects]. *Youth and the market*. No. 7–8. pp. 84–89. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 14.06.2022